

KERTINĖ
PARAŠTĖ

Raukšlių daugėjimo metai

Pagaliau atsikvošėjau: ir vėl Nauji metai! Ne juokais nauji. Sutikti kukliame rate. Vėliau stebint Rožių parada. Jau be įprasto įsisiūbavimo bet kurioje lietuvių salėje, keliant šampano taure ir pakiliai giedant Tautos himną. Ne, ne — šiemet to nebuvo. Kas ten dėjęs mūsų salėse, nežinau. Gal būtų vėlės linksmios? O gal patalpos, kaip su viena nuolat daroma, buvo išnuomos austrams ar meksikiečiams, ar kam kitam? Bendruomenė pavargę nuo linksmybių. Vadinama Naujoji banga, dvejus metus paeiliui surengusi visuomeninį turiningą naujameitinius balius, šiemet nuo to atsirobojo. Sakoma, per daug darbo ir per didelės išlaidos! Kur tau nebus didelės, jei tie silvestriniai pokyliai buvo rengiami su išrankiausia kulinarija, jei salės išpuošimo „stebuklams“ buvo skiriamos valandų valandos, o doleriai — šimtinių pluoštai. Naujosios bangos skoniui kaspinai ir balionų nepakanka. Reikia instaliacijų, kurios ne tik blizgesiu, bet ir įmantrybėmis apvaisintų protus.

Taigi atsikvošėjus pagalvojau: šie metai bus Rimties metai. Taip sakant, raukšlių ant kaktos daugėjimo metai. Kažkaip norisi manyti, svarstyti, su dantu krapštuku burnoje. Dar sykį pabrėšiu: labai rimtai manyti. Bet apie ką? Čia ir kriukis. Iš karto tiksliai atsakyti negaliu. Tiesiog nežinau, kas mūsų gyvenime yra svarbiausia. Aišku, sveikata, bet tai jau savaime suprantamas dalykas. Tiek suprantamas, kad daugelis apie tai dažnai malame iki apalpmo. Užmirštame, kad sveikata yra tik įrankis individo egzistencijai palaikyti. Ne itin tobulas įrankis, kiekvienam vis kitoks, reikalaujantis šiek tiek tokios priežiūros. Bet tai jau daktaro Adamavičiaus sritis. Skačiau laisvę, kad Vilniuje globos namuose ramybės labai įsikūrę išėjusi paprastai gimnastai, reikalaujanti nupirkti sėmenų aliejus: mat šį eliksyrą gerdamas jis galės ilgai išlikti jaunas. Duok Dieve, kad taip būtų, nors jaunatviškas nieko bendro neturi su ramybe.

Lyg ir netinka pamokslauti padėvomis mintimis, tačiau sunku jų išvengti. Tad ir sakau: prisitaikyti prie esamos padėties sugeba tik dvasiškai tvirtas žmogus. Mano išmone, dvasia — tai žmogaus charakteris. Irgi

irankis — ir dar koks! — tobulin-tas ir dar vis tobulinamas žmogis-kumo kalvėse. Nuo seniausių laikų charakteris tebėra didžiųjų išmintųjų dėmesio centre. Mokyk-loje girdejome ir skaitėme apie iškilus žmones. Ir šiandien žavi-mės ypatingų asmenybių (moterų ir vyrų) taurumu, tvirtybe, darbš-tumu, išmintimi.

Vakar skaitiau Italo Calvino knygoje *The Uses of Literature* apie klasikos knygų skaitymo vertę bet kada bet kokio amžiaus žmogui. Calvino tai pailiustruoja Ciotano pasakojimu: „Kai jie ruošė nuodus, Sokratas su fleita mokėsi melodiją. Kokia tau nau-da iš to?“, jie paklausė, „išmokti melodiją prieš mirtį“.

Atsakymas nescituoju. Jo ir nereikia. Sokratas ramiai laikyseną čia savaime suprantama. Neiš-vengiamybė jis priima ne kaip skiriamos valandų valandos, o doliariai — šimtinių pluoštai. Jam brangus dar likęs gyvenimo tarpas, kuriame nėra išbleus meilės tiesai ir, štai — šiai gražiai melodijai. O grožis yra tiesa. Ak, idealizmas! Nuo jo nepabėgsime. Ir nereikia bėgti. Idealizmo gaidose dar liko daug gražių melodijų.

Savo knygoje Calvino kelis kar-tus palankiai mini Algirdą J. Greimą, mūsų žymų semiotikos mokslininką. Pacituosiu skirsinį iš esė „In Memory of Roland Barthes“. Čia aprašoma Barthes laidotuvių 1980 metais kovo 28 diena. „Tą pilną 28-os rytmetį aš klaidžiojau nykiuose gatvėse už liginės, ieškodamas 'amfi-teatro', iš kurio, kaip man sakė, Barthes kūnas pradės kelti ir užmiečio kapines, kur palaido-ta jo motina. Tuo metu aš sutikau Greimą, kuris irgi atvyko anksti. Jis man papasakojo, kaip 1948 metais Aleksandrijoje susi-pažinęs su Barthes, kaip jį iti-kinęs skaityti de Saussure ir perrašyti *Michèle*. Greimui, nepalaužiamam metodologinio griežtumo meistriui, nebuvo jokios abejonės: tikrojo Barthes esmę glūdžio semiotikėje anali-zė, kad ir veikale *Systeme de la Mode*, ją vykdančiam, kaip matome, disciplinuotai ir tiksliai. Ir la-biausiai Greimas nesutinkas su laikraščiu nekrologu rašęjį pa-stangomis užkrauti apibūdini-mus (kaip 'rašytojas' ar 'filosofas') žmogui, kuris išsiskyrė iš bet kokio klasifikavimo, nes visa tai, ką jis darė savo gyvenime, buvo daroma iš meilės“.

„Gerai, kad buvo
Mažvydas...“

VYTAUTAS LANDSBERGIS

450 metų pirmajai lietuviškai knygai — tai proga pasidžiaugti reikšmingais leidiniais ir gražiais renginiais, o sykiu ir proga susi-kaupti, pamastyti. Ką reiškia knyga tautai, valstybei, daugia-tautei žmonijos civilizacijai? Ką reiškė pirmoji knyga mūsų tautai — ir tuo, kad ji lietuviška, beveik visa — tik lietuvių kalba, ir ką ji reiškė pagal savo nuostabų dau-gialypį turinį?

Bet kuri knyga yra sukurta naujovė, o sykiu ir įvairių, jau prieš ją buvusių, dalykų telkinys ir atspindys. Knygos kaupiamas ir perteikiama žmonių bendrijos ir visos žmonijos žinija bei iš-mintis. Knyga tampa tautos raš-tija ir dvasios tęstinumu, ir čia vėlgi paskata reikštis naujai kūrybai.

Martynas Mažvydas suvokė savo darbo ypatingumą, net ir tautinę kultūrinę reikšmę: išena lietuviška knyga! Pabaigęs Kate-kizmą jis pridėjo lyg ir post scrip-tum „Skaitytojų“:

*Brolau mielasis, skaitydamas
tatai žinosi,
Jog tasai liežuvis dabar*

reikiasi.

Ir eiliuotoje įžangoje džiaugs-mingai skelbiama:

*Ko tėvai niekada neregėjo,
Nūn šitai vis žįsum atėjo!*

Juolab jis suvokė abipusę knygos vertę pagal skelbiama tu-rinį ir jam suteiktą pavidalą. Štai Kristaus mokslas ir mano darbas, tiesiai sako Martynas Mažvydas pagrindinės knygos dalies, Kate-kizmo pabaigoje. Tai jo primi-nimas skaitytojams, dar ir Jėzaus Kristaus vardu pagraudenant:

*Prašau aš jus, Lietuvinius ir
Žemaičius, milosius brolius ir
seseris, idant tą trumpą moks-lą išmaktumėte, o šita mano dar-bą ir prakaitą už ger preimtumbę, prašau.*

Mažvydas išties būtų galėjęs di-džiutis savo gerai apgalvotu, nuosekliu autoriaus ir sudarytojo darbu. Peržvelkime ir daug ką suprasime. Jo knyga sistemiš-ka, galima sakyti, iš keturių

* Kalba, pasakyta pirmosios lietuviškos knygos 450-ųjų metų minė-jime 1997 m. sausio 8 d. Operos ir baletų teatre, Vilniuje.

Taip tada kalbėjo Greimas žy-miam italų rašytojui. Esu savaip laimingas, tai skaitydamas metų pradžioje, po to, kai ryžausi šiek tiek rimčiau manyti, truputį patobulinti savo charakterį ir gal paprašyti anos geraširdės vilnie-tės surasti ir man girkėnėlį to stebuklingo sėmenų eliksyrų.

Pranas Vasydas

dalių. Įžanginė probleminė dalis — apie darbo paskirtį — tai dedi-kacija Didžiajai Lietuvos Kuni-gaištystei, lotyniškas raginimas ir išaiškinimas Lietuvos dvasi-ninkams, ir garsioji lietuviška eiliuota įžanga skaitytojams, neva „pačios knygelės“ šneka „Lietuviniukų ir Žemaičių“.

Po to eina tikrai trumpas arba, kaip Mažvydas sako, „pigus ir trumpas mokslas skaityti ir rašyti“, iš viso keturi puslapiai ir „gals to mokslo“. Ši elementorių sudaro raidynas, „balsinių, dvi-balsinių ir sąbalsinių“ išaiški-nimas, skiemenų sudarymas ir baigiamasis didaktinis perspė-jimas: „Išmintingas mokytojas ber-nelio daugiu silabizatūros tene-apsunkin. Bet skaityti tur juo veikias mokyti“.

Iš ko mokyti? — šioje vietoje lyg priderėtų toks praktiškas klaui-simas.

Be abejo, iš skaitinių. Jie ir yra, atvertus kitą puslapį, katekizmo paprasti žodžiai dėl paprastų žmonių, o „didžiaus del sinelių ir šeimynos ūkininkų“.

Štai kaip paprasta. Neišmokė skaityti, nepasikaitys katekizmo. Bet mokymasis tokiu būdu skaityti, jau skaitai katekizmą. Dėlioji balsines prie sąbalsinių ir įsivaini abu mokslu: žemiškąjį su dangiškuoju.

Čia svarbiausioji, pagrindinė knygos dalis. Ją sudaro Dešimt Dievo prisakymų, Credo, Viešpa-ties maldą — Tėve mūsų, Sak-ramentai ir penktoji katekizmo padala „apie įstatymų urėdų, ta-tai esti, gyvenimą kožo žmo-gaus, kaip tur gyventi savo stonę pagal Dievo valios“. Tai nuostatos arba „urėdai“ ponams, ūki-ninkams ir tarnams, vyrams, mo-terims ir vaikams, ką jie vieni kitiems privalo.

Seka giesmynas su natomis ir su gražiais Mažvydo paaiški-nimais, kaip antai tas, kur jis galų gale ir knygos kalbą vardu pavadina: „Patrem lietuviškai ant notos tos tur giedoti, kaip vokiškai gies Wyr gleuben all an einen Got“. Bet dėl žekelių patę notą netingėjau paguldyti. Taigi dar vienuolika giesmių, be-veik visos su natomis.

Mažvydo darbas — iš kelių dar-bų, o štai vadinamas kukliai knygele, kuri eiliuotoje įžangoje pati save pristato. Tačiau ir tituliname lapė jis iškelia žodi katekizmas, ir tą patį matome, kai jis leidybinėje metrikioje pavartoja vienasaktį ir vyrišką giminę: „išbruktas“ Karaliaučiu per Joną Veinreichą. Ne knyga ar knygelė, o katekizmas buvo „iš-bruktas“ — išspaudintas prieš 450 metų Karaliaučiu.

Be kita ko, šioje metrikioje — pirmajame spaudintame lietu-viškame tekste — paliudytas ir senasis lietuviškas miesto var-das. Prūsų kalba dar gyvavo, bet prūsų kalbą Tvanktos miesto var-das turbūt jau niekas nebevar-tojo.

Lietuviškai rašyti ypač bran-gaus turinio daug sukaupia eiliuotoje įžangoje. „Imkit mane ir skaitykit, o tatai skaitydami permankyt“ — juk tai kiek-vienos knygos noras, laukimas ir maldavimas, kiekvienos jų auk-ta paskirtis, bet ypač tos, kuri ap-

Regimantas Midvikis

Martynas Mažvydas, 1900
Bronza, h 115
Lietuvos dailės muziejus

siskelbia: „Šitai eit jūsump žo-dis dangaus karalystos“.

Tevai to mokslo trokšdavę tu-rėti, sako Mažvydas knygelės lūpomis — bet negalėję nė vienu būdu gauti. Dabar yra tas būdas — jūsų pačių kalba, mūsų kalba, tik imkit ir skaitykit!

Skaitykit, paliktieji tamsybėje, nepamokytieji, visokias velniu-vas ir deives pripažįstantieji, kaip ir tas Mažvydo cituojamas tautie-tis, galėjęs kunigui atrežti: geriau jam esą su šventa burtininke gaidi valgyti, negu bažnyčion kvietimo žekų klausyti...

Del derliaus tautiečiai vis dar kreipdavosi į žempačius ir lauk-sargius, o dėl sveikatos, panašiai kaip ir šiandien — į kaukus. Svei-kata, matyt, jie gerokai rūpi-ndavosi, todėl knygelė įsakmiai pabrėžia:

*Sveikata, visus daiktus nuog
Dievo turit,*

*Kurio prisakymus čia manip
regit.*

*...Sveikata ir palaimą tasai gal
priduoti.*

*...Aitvars ir deives to negal
padaryti.*

Tarp įvairių džiaugsmų ir susi-kratimų, pabarimų ir patarimų randame knygelę ir taip nuro-dant:

Jei kas šventą giesmę nor

giedoti,

Mane po akimis savo tur turti.

Tai avansu pateikta trumputė įžanga į būsimą giesmyną knygos pabaigoje. Visas toje knygoje funkcionalu.

Pirmoji knyga — tai lietuviško-sios rašties pradžia, pati savaime atnešusi daug pradžią.

Lietuvių kalba, kuri „dabar reiškiasi“, čia suvokiama kaip bendroji kalba visiems, ta pati

Lietuviniukams ir Žemaičiams. Ką norėjo pasakyti Mažvydas: „dabar reiškiasi“ — ar tik dabar, ar nuo dabar? Abi prasmės geros ir svarbios.

Atsirado pirmasis lietuviškas tikėjimo tiesų vadovėlis, o dar ir su krikščioniško gyvenimo taisyklėmis — „urėdais“ visiems luomams ir stonams, nelyginant moralinis kodeksas.

Atsirado pirmasis elementorius — lietuviško rašto skaitymo vado-vėlis, pirmasis giesmynas ir muzikos rašto, natų pažinimas „del bernelių mažųjų“.

Pirmasis eilėraščių ir iškart su gudrybe — akrostichu, ir su etnografinėmis žiniomis apie blo-gus lietuvių ir žemaičių pa-pročius.

Pirmos sentencijos — epigra-mos, ir prieš ką — prieš tinginys-te:

*Sūneliai, mokykitės veikias,
nepateikit (= netingėkit),
Pateikaudami tėvų lobio ne-trekit (= tinginiaudami nešvais-tykit).*

Pirmi naujadarai, tai pastanga vengti skolinių, turtinti kalbą iš jos pačios (neturėjęs žodžio „raidė“, Mažvydas pasidarė iš veiksmažodžio „skaitytine“, kuria lietuvišką kalbos mokslo terminiją: balsinė, sąbalsinė).

Pirmas paraginimas atsakingai šviestis — ir moterims šviestis, ir tarnams, — taigi visiems be išim-ties demokratiškai lietuviams ir žemaičiams — ir pirmieji didak-tiniai patarimai švietėjams.

Pirmas lietuvių autorius lei-dimas taisyti, gerinti jo darbą (jei tik ne paskutinis).

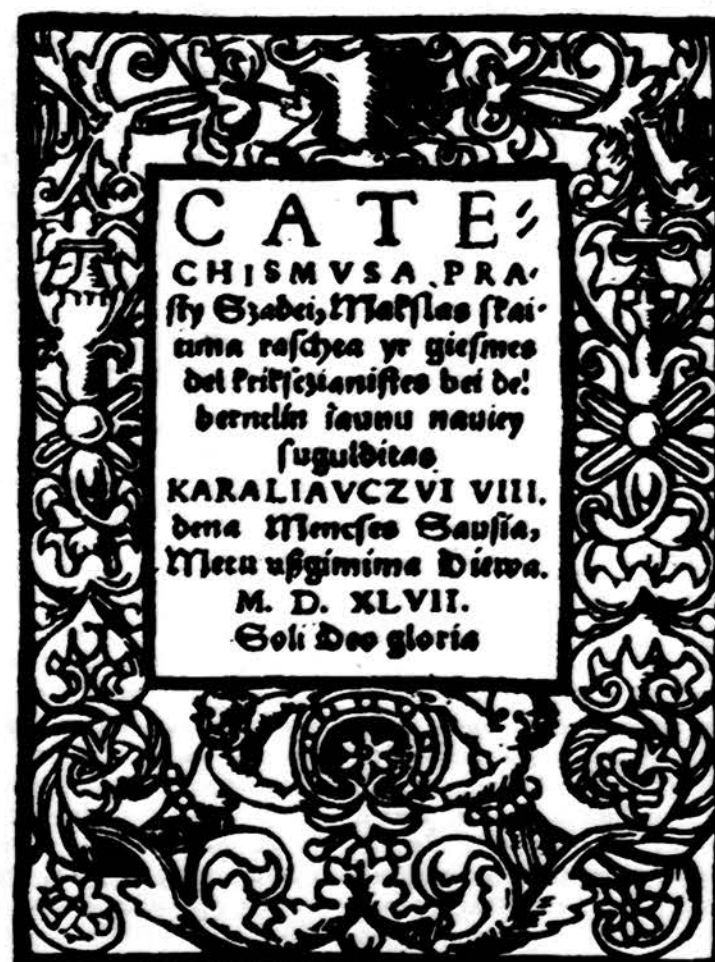
Pirmas lietuvių rašytojo kreipi-masis į kritiką draugiškai išties-ta ranka, kviečiant į talką:

*Todrin, jei rasi kokį paklydimą,
Pataisyk be visokio užuodėjimo.*
Pirmoji knyga nėra taip labai nutolusi nuo mūsų laikų, kaip galėtų atrodyti iš 450 metų su-kakties. Net ir kaip lietuvių kalbos vadovėlis ji tebebuvo naudojama palyginti neseniai —

(Nukelta į 2 psl.)

Šiame numeryje:

Šie metai — „rimties metai“ • Pradedame lietuviškos knygos — Martyno Mažvydo „Katekizmo“ sukaktuvinius metus • Algimanto Kezio fotografinių darbų nauja knyga • Rasūno eilėraščiai • Algimanto Kezio ir Zino Kazėno parodas Lietuvių dailės muzie-juje Lemont'e pasitinkant • Balio Augino naujameitinė humoreska

Lietuviškai knygos 450 metų

ARVYDAS NAUJOKAITIS

1997 metais sukanka 450 metų, kai buvo išleista pirmoji lietuviška knyga – Martyno Mažvydo *Katekizmas*. Sausio 8 dieną Vilniaus Operos ir baletu rūmuose įvyko iškilmingas šios sukakties paminėjimo posėdis. Jubilėjus yra įtrauktas ir į tarptautinę UNESCO programą. Šia proga taip pat numatyta daugybė kitų renginių: Mažvydo atminimo įamžinimas, pirmajai lietuviškai knygai ir jos autoriui skirti meno darbai bei renginiai, 15–16 šimtmečių raštijos paminklų tyrinėjimo darbai.

Šia proga noriu glaustai papasakoti apie pirmosios lietuviškos knygos gimimą, jos autorių, prieš tai apžvelgęs epochos politinę, religinę ir kultūrinę situaciją Lietuvoje bei istorines spaudinių formavimosi priežastis.

Artėjant šešioliktajam amžiui, Lietuvos politiniame ir kultūriname gyvenime daug kas ėmė keistis. Lietuviškos Gediminaičių dinastijos didieji kunigaikščiai Algirdas, Vytautas, jo brolis Žygimantas labiausiai rūpinosi Lietuvos Didžiąja Kunigaikštyste. Jogaila, taip pat Gediminaitis, 1386 metais tapęs Lenkijos karaliumi, atidavė valdžią Lietuvoje Vytautui ir tokiu būdu derino abiejų valstybių interesus. 1440 metais nužudžius Žygimantą, Lietuva pradėjo valdyti Jogailaičiai. Jogailaičiai, kurie buvo renkami Lenkijos karaliais, svarbiausi tapo Lenkijos reikalai. Lietuva pajungiamas Lenkijos interesams. Po 1569 metais įvykdytos Liublino unijos, kuri sujungė abi šalis į vieną valstybę – Abiejų Tautų Respubliką, Krokuva tapo viršėnė už Vilnių.

Jau nuo Jogailos laikų, nuo krikščionybės įvedimo 1387 metais, vis labiau suartėjant su Lenkija, Lietuvoje plito ir lenkų kalba. Ji, išstūmusi slavų kanceliarinę, 17-ame amžiuje buvo paskelbta Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės rašybos kalba. Lietuvos diduomenė, bajorija, priimdama lenkų kalbą, varė taip pat slavų kanceliarinę ir lotynų kalbas, o kai kurie mokytojai ir lietuviškai. Šešiolikame amžiuje lietuvių kalba dar turėjo autoritetą.

Visuomenės gyvenime lietuvių kalbos gyvybė 16-ame šimtmetyje apgynė Bažnyčia. Lietuvių kalbos vartojimą bažnyčiose pripažino ir aukščiausia pasaulietinė valdžia. Nuo 16-ojo amžiaus vidurio pradėdamos spausdinti lietuviškos religinės knygos. Tą darbą pradėjo Reformacijos veikėjai, o po keturių, penkių dešimtmečių įsijungė ir katalikai.

Vis aktyviau reikšdamiesi visuomeniniame gyvenime, Lietuvos bajorai kėlė viešumon ir savąją kalbą ta forma, kuria ji buvo vartojama, būtent šnekamosios kalbos forma. Kalbos klausimas visų pirma kilo Bažnyčioje. Iš klebonų reikalaujama laikyti lietuvių kalbą mokančius vikarus. Taip pat įsakoma prie parapiščių bažnyčių turėti

* Lietuvos Respublikos ambasada Venecijoje, Caracas mieste, sausio 5 dieną turėjo Naujųjų metų eucharistinę valandą ir pamaldas. Po to ambasadorius Vytautas A. Dambraiva pristatė Prano Gaidos knygos *Nemarus mirtingas* antrą ispanų kalba išleistą leidimą, o ambasados sekretorius Arvydas Naujokaitis kalbėjo apie pirmąją lietuvišką knygą – *Mažvydo Katekizmą*, kurios 450 metų sukaktį šiemet švenčiame. Čia spausdinamas Arvydo Naujokaitis kalbos tekstas.

Konstantinas Bogdanas

mokyklas, kuriose būtų mokoma ir lietuvių kalba.

Naujasios Renesanso epochos idėjas 16-ojo šimtmečio pradžioje energingai įgyvendinti ėmėsi Vilniaus vaivada ir Lietuvos kancleris Albertas Goštautas. Jis buvo katalikas, tačiau politiką vertino ne mažiau už religiją, todėl palaikė gerus santykius su Prūsijos kunigaikščių liuteronu Albrechtu.

Renesanso laikais vyravo nuomonė, kad lietuvių kalba yra kilusi iš lotynų kalbos, o svarbiausias lietuvių romėniškos kilmės argumentas buvo šių kalbų panašumas. Buvo pateikti 74 lotyniški žodžiai, skambėjimu ir prasme beveik tapatinę lietuviškiems, pavyzdžiui: tu – tu, dentes – dantys, gentes – gentys, tres – trys, ignis – ugnis. Taip buvo keliama lietuvių kalbos prestižas, Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės savitumas. Bet pirmiesiems lietuvių liuteronams labiausiai rūpėjo praktinis gimtosios kalbos vartojimas.

Mažvydo, jo pirmakurį ir pagalbininkų jaunystės metais daugelį Europos kraštų sujungdavo naujos krikščionių religinės ir visuomeninės sąjūdys – Reformacija. Jis nuėmė daugelio, tarp jų ir Mažvydo, likimą, davė lietuvių tautai knygą. Netrukus Reformacija susidūrė su vis stiprėjančia Kontreformatija. Ji Lietuvoje nesunkiai įveikė protestantizmą. Bajorai ir didikai masiškai grįžo katalikybėn. Tokia buvo 16-ojo amžiaus religinių kolizijų situacija Lietuvoje. Vis dėlto pirmosios lietuviškos knygos buvo išleistos ne Lietuvoje, bet Prūsijoje.

Vokiečių ordino didysis magistras Albrechtas, panaikinęs ordino, perėjo į liuteronybę ir ją įvedė naujai įkurtoje Prūsijos kunigaikštystėje. Jis įvykdė daug svarbių reformų Karaliaučiuje įsteigę partikuliara – dalinę aukštąją mokyklą, kuri vėliau tapo universitetu. Į universitetą priėmė ir lietuvių, ir lenkus, skyrė jiems stipendijas, kad turėtų vietines kalbas mokančių dvasininkų, ir taip per liuteronizmą mėgino plėsti savo įtaką Lietuvoje ir Lenkijoje. Albrechtas buvo įtakingas politikas ir suvokė lietuvių kalbos svarbą, norėjo skieisti liuteronybę ir Žemaitijoje. Tokiejo aplinkoje ir kultūros arena išleista lietuviškai šnekančia, europinį išsilavinimą gavę jaunuoliai, tarp jų ir Mažvydas.

Kunigaikštis Albrechtas parašė Žemaitijos valdytojui laišką, kuriame prašė parinkti keletą išsimokslinusių ir gerai lietuviškai mokančių jaunuolių, kurie galėtų tapti pastoriais Mažojoje Lietuvoje. Dabar ir išmūšė Mažvydo valandą! Jis atrinktas iš visų Lietuvos liuteronų istorinei misijai.

Mažvydas, kuris lotyniškai pasirašydavo Mossvid Mossuidius, yra pirmųjų šešių lietuviškų knygų ir knygelių autorius. Visos išleistos Karaliaučiuje. Trys iš jų išėjo dar Mažvydui esant gyvam: *Katekizmo prasti žodžiai* – 1547 metais, tai yra pirmoji lietuviška knyga; *Giesmės šv. Ambrozijaus bei šv. Augustino* – 1549 metais. *Forma krikščionys* – 1559 metais. Kitos išspausdintos jau po jo mirties: *Giesmės krikščioniškos*, I dalis – 1566 metais; *Giesmės krikščioniškos*, II dalis – 1570 metais; *Paraphrasis* – 1589 metais.

Šių knygų autorius arba parengėjas buvo Martynas Mažvydas Vaitkūnas. Tai reikiama: Martynas iš Mažvydų gimė, Vaitkaus sūnus. Mažvydas – senovinis lietuvių asmenvardis. Nežinoma, kada Martynas Mažvydas gimė ir kokiam priklausė luomui. Spėjama, kad gimė apie 1520 metus miestelėnų šeimoje. Beveik nėra duomenų, kurie leistų nušviesti Mažvydo gyvenimą iki jo išvykimo iš Lietuvos į Prūsiją, jo išsilavinimą ir darbą. Aišku tik, kad Mažvydo veikla prasidėta tada, kai Lietuvoje ima plisti liuteronybė, nešanti ir bažnyčias lietuvių kalbą. Spėjama, kad Mažvydas Lietuvoje yra nemažai skaitęs tikybinių raštų ir lietuvių kalbą naudojės ne tik pasikalbėjimams, bet ir raštui, versdamas evangelijų ištraukas, pamokslus, giesmes.

Pirmosios lietuviškos knygos pilnas pavadinimas yra toks: *Katekizmo prasti žodžiai, mokslas skaitymo, rašto ir giesmės, dėl krikščionybės bei dėl berniukų jaunų naujai suguldytos. Išliko du jos egzemplioriai – vienas Vilniuje, kitas Torunėje. Knyga turi 79 puslapius, tiražas apie 200-300 egzempliorių, – formatas 18 x 11 cm. Ji parengta,*

lenkiškų pavyzdžių. Taip prasidėjo lietuviško poezinio žodžio integracija į Europos kultūrą. 4) Elementorius. Katekizmuose dažnai būdavo vadovėliai vaikų pradiniam švietimui. Todėl ir Mažvydo katekizme yra nedidelis elementorius, paskelbta pirmoji abėcėlė su pirmaisiais gramatiniais terminais. Elementoriaus pabaigoje pateikti keli skiemena-vimo pratimai. 5) Pats katekizmas prasidėdavo 17-tame puslapyje. Išdėstomos penkios krikščionių mokslų dalys. Taigi katekizmas yra glaustas, minimalus. 6) Taip pat pridėdamos giesmių gaidos. Mažvydo katekizme yra daug senų gražių žodžių, vartojamų iki šių dienų. Nelietuvių kalbos žodžiai sudaro apie 20 procentų visos knygos leksikos.

1549 metais Mažvydas išleido trijų savo verstų giesmių rinkinį *Giesmės šv. Ambrozijaus bei šv. Augustino, kurio vadin Te Deum laudamus*.

Karaliaučiaus lietuvių parapijos klebonas Baltramiejus Vilentas Mažvydo rankraštį išleido dviem dalimis: *Giesmės krikščioniškos, giedamos bažnyčiose per Adventą ir Kalėdas* ir *Gramatinių ir Giesmės krikščioniškos, giedamos bažnyčiose per Velykas ir Sekmines* ir *Advento*. Giesmynas yra didžiai vertingas lietuvių poezinės ir muzikinės – vokalinės kultūros paminklas. Jame yra 76 giesmės ir 30 eiliuotų psalmių. Manoma, kad originalios lietuviškos yra tik šešios giesmės, kitos yra viduramžių originalių giesmių ir himnų vertimai.

Šeštojoje Mažvydo knygojele *Paraphrasis, permąstoma poteriškas maldos aiškinimas*, kaip reikia suprasti „Tėve mūsų“ teiginius, kaip melstis priimančiam komuniją. Leidinyje yra atitinkamo skyriaus vertimas iš vokiečių Prūsijai skirtu tekstu.

Mažvydo istorinius nuopelnus pabrėžia dvi dimensijos: krikščionis ir lietuvis. Tą patvirtina giesmyno pirmoje dalyje, lotyniškoje prakalboje esantis jo žodžiai: „Ši darba aš padariau ne dėl to, kad ateityje jis stengtų mano vardui šlovę ir išgarsėjimą, bet dėl to, kad lietuvių Bažnyčia įkvėptai ir ištikimai liaupsintų vienintelio Dangiškojo Dievo Tėvo ir Mūsų Viešpaties Jėzuso Kristaus vardą, jo garbę, šlovę ir nuopelnus ir kad mūsų gimtasis žodis tarnaudamas gyvas išliktų ir būtų perduotas aišniai“.

Baigiant, belieka palinkėti prisiimti šį Mažvydo dvasinį testamentą, kuris yra skirtas kiekvienam lietuviui. Juk tereikia tiek nedaug, kad „tarnaudamas gimtasis žodis gyvas išliktų ir būtų perduotas aišniai“. Padėkime vieni kitiems išlaikyti ir perduoti unikalių protėvių palikimą ateinančioms mūsų kartoms.

Pirmosios lietuviškos knygos 450 metų minėjimo valstybinės komisijos pirmininkas profesorius Vytautas Landsbergis prie skulptoriaus Gedimino Jokubono sukurtą Martyno Mažvydo paminklo-bareljeto Martyno Mažvydo bibliotekoje, Vilniuje, per paminklo atidengimo iškilmes šių metų sausio 8 dieną. Gintaro Mačiūlo nuotrauka

„Gera, kad buvo Mažvydas...“

(Atkelta iš 1 psl.)

kažkam Odesoje panorus mokytis lietuviškai, iš lentynos ištrauktas unikalus Mažvydo egzempliorius...

Tapo žinomas, grįžo į Lietuvą. Taip šiandien susimąstome apie knygą, bet ir ne vien apie knygą. Pirmiausia apie žmones. Vis dėlto knygą – jų veiklos paminklas, ir kai kada netgi vieno žmogaus veiklos.

Martyno Mažvydo pastoracinė, kultūrinė, švietėjiška veikla jungė Vilnių ir Karaliaučius, Didžiąją ir Mažąją Lietuvą. Tai brangi dalis mūsų baltiškojo regioninio paveldo, kuri turi tapti plačiau pažįstama, kad praturtintų įvairių tautų žmones. Tam teks grįžti ir grįžti prie knygos.

Prieš porą dešimtųjų metų Vakaruose jau buvo skelbiama, neva Gutenbergo galaktika – tai yra, Europos ir platesnė civilizacija, paremta knygų spausdinimu – einanti į pabaigą. Teliks televizorius.

Taip neatsitiko. Matome ir seną, ir naują knygos pavidalą bei vaidmenį. Mūsų laikų mažieji berniukai ir žėkeliai skaito bei rašo kompiuterių ekranuose, varto Interneto puslapius per visą pasaulį. Dalyvaujame civilizacijos problemose ir permainingose. Yra tame pasaulyje Lietuva, yra lietuviška knyga, yra jos pranašas Mažvydas.

Išliko Lietuva – todėl, kad buvo lietuviška kalba ir knyga, kad buvo Mažvydas. Gera, kad buvo Mažvydas.

Lietuviškos knygos šventė

ALGIMANTAS ANTANAS NAUJOKAITIS

Ne tik Vilniuje, bet ir visoje Lietuvoje, o taip pat užsienio šalyse prasidėjo renginiai, skirti pirmosios lietuviškos knygos – Martyno Mažvydo *Katekizmo* 450 metų sukakties šventei.

Sausio 8 dieną Vilniuje, Operos ir baletu teatre, įvyko šiai sukakties skirtas iškilmingas

minėjimas. Susikaupti, susimąstyti apie ilgą ir didelį lietuviškos raštijos kelią nutiekė dailininko H. Cipario ikradainiai, įdvasintai apipavidalinta teatro scena, spingsios žvakės, kurių šviesoje aktorius Algirdas Latėnas prabilo pirmosios *Katekizmo* eilutėmis: *Brailė seseria, imkiet mani ir skaitykiet / Ir tauti skaitidami permanikiet...*

Žodžiu apie pirmąją lietuvišką knygą, jos didžiulę reikšmę mūsų tautai ir susirinkusius krepšius Lietuviškos knygos jubiliejus minėjimo valstybinės komisijos pirmininkas profesorius Vytautas Landsbergis (šios jo kalbos tekstas spausdinamas šiame *Draugo* kultūrinio priedo numeryje – *Red.*). O šios komisijos narys poetas Justinas Marcinkevičius, be kita ko, pasakė: turime du karalius – Min-daugą, sukūrusį Lietuvos valstybę, ir Mažvydą, parašiusį pirmąją lietuvišką knygą. Minėjimo valstybinės komisijos narė Inga Lukšaitė pabrėžė svarbią *Katekizmo* vietą Europos raštijos istorijoje.

Jautriai ir įspūdingai skambėjo kamerinio choro „Aidija“ ir M. K. Čiurlionio menų gimnazijos vaikų choro giedotos giesmės iš Mažvydo *Katekizmo*, dvi dalys iš kompozitoriaus Broniaus Kutavičiaus muzikinio kūrinio „Jerusalem“

Martyno Mažvydo paminklo-bareljeto atidengimas Martyno Mažvydo bibliotekoje, Vilniuje, šių metų sausio 8 dieną. Bareljeto – paminklo autorius skulptorius Gediminas Jokubonas. Bareljeto – Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas ir Lietuvos Seimo pirmininkas, Lietuvos valstybinės komisijos pirmininkas Vytautas Landsbergis.

(Nukelta iš 4 psl.)

Fragmentai apie fragmentus fragmentiškai

(Apie mūsų erdves ir mūsų miestus)

ARTŪRAS TEREŠKINAS

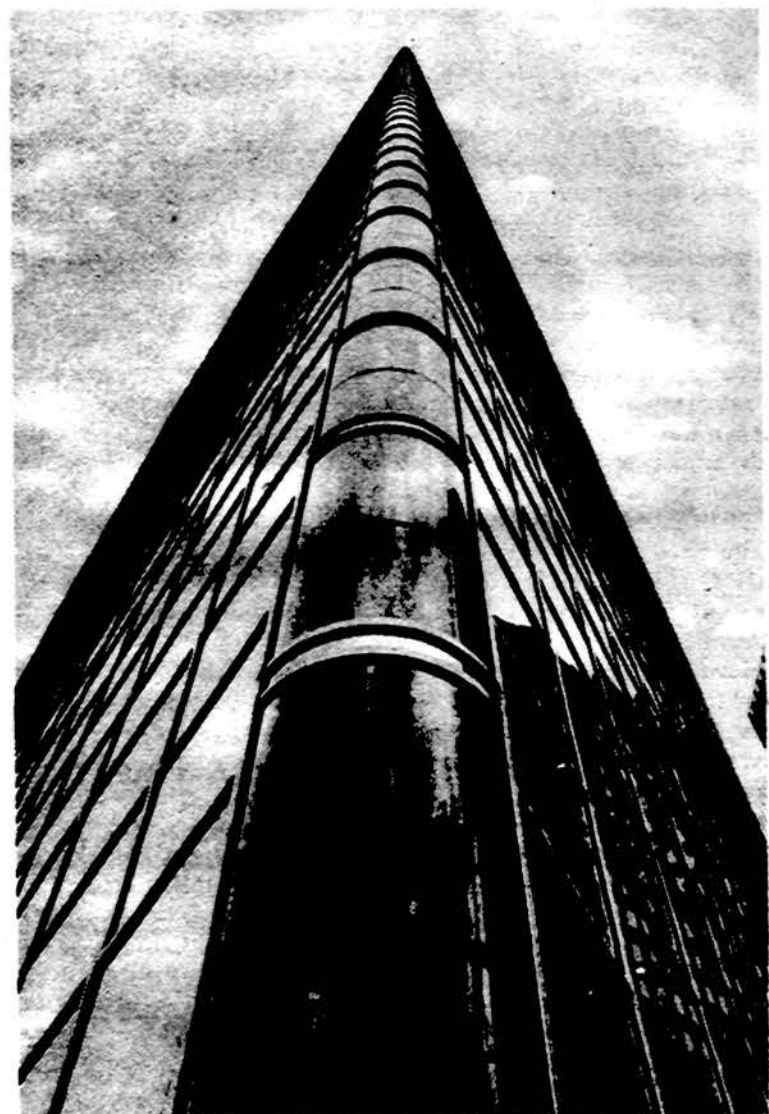
• Algimantas Kezy. CITY-SCAPES II. UNTITLED IMPRESSIONS. Chicago: Galerija, 1996. 166 puslapiai.

Miesto retorika: krintančios, kylantios linijos, susipynę paviršiai, pritraukiančios ir sutraukiančios savin erdves. Miesto erdvių įvairovė: priedybių mišiny, siekiantis harmonijos. Namai, į kuriuos sugrįžtame; keliai, kurie veda; pastatai, apie kuriuos svajojame. Miestas – kaip pažinimo ir suvokimo erotika. Per vaizdinį, architektūros detalę, sienos plytą, grindinio akmenį savo naujoje knygoje Algimantas Kezy mato apie buvimą namuose ir be namų, buvimą laikinojo kelionėje ir amžiną sugrįžimą.

Savo įvade autorius nustemba, kad vietoj vientiso miesto jo knygoje radosi tik fragmentiška miestietiško pavidalo mozaika. Kodėl taip įvyko, klausia autorius. Tikriausiai neatsitiktinai. Fotografas griebiasi aiškinti namų ir sykiu buvimo daugiasprasmį reikšmingumą, ir aš, žvelgdamas į autoriaus knygoje išdėliotą mozaiką, mėginu kalbėti apie tai, ką jos manysje rezonuoja, ką iškalba.

Fragmentai. Fragmentuota būtis. Ironiškas paviršių grožis: susiraužiusios namų sienos, susiliejančios, persiliejančios ir vienas kitą įsileijančios į knygos lapų pastatų langai, sienų veidrodžiai, stiklo giluma. Mūsų suvokiamo ir matomo pasaulio fragmentiškumas: neįmanoma matyti pasaulio kaip visumos (tai prieinama tik įsivaizduojamai metafizinei būtybei); tik per pasaulio fragmentą galima nusibrėžti sau visumą, tik per paviršių galima savo vaizduotėje išbraižyti gilumą ir gylį.

Mūsų subjektyvumo (ar tradiciškai tariant, pasaulėjautos) fragmentiškumas. Fragmentacija, skirtumas, pluralumas, nuolatinis judėjimas, kaleidoskopinis kasdienio gyvenimo patyrimas: viškas keičiasi, nelyg judantis žemyn lifto takas (p. 107) ar debesų pūkais užklotas svyruojančios Čikagos dangoraižių sienos (p. 103), nelyg atspindžio sulankstytas autobusas (p. 100) ar daugialangių pastatų atšvaitas pro šalį lekiančios mašinos lange (p. 160). Tokia erdvės ironija: postmoderniame mesokosmose mūsų fragmentiškas žvilgsnis sufragmentina jau ir taip fragmentuotą, eklektišką, daugialypį miestą.

Algimantas Kezy. Iš serijos „Cityscapes II“ atidarojama šandien, šeštadienis, sausio 18 diena, 7:30 v.v. Lietuvių dailės muziejuje, Le-mont, Illinois, kur ji vyks iki vasario 9 dienos.

Nebijoti fragmento: visumos troškimas mus dažnai tik praleigia ir išduoda; detalės grožis ir fragmento atotrūkis išlaisvina ir suteikia drąsą. Ar mes patys nesame tik fragmentų fragmentai? Ar mūsų veiduose ir judesiuose nėra įrašytos kasdienybės nuotrupos, primirštų pokalbių užuominos, nuoskaudų, prisilietimų apybraižos? Ar mes patys nesame tik susiraužiusių neono žviesų atšvaitai blizgančiame grindų paviršiuje? (p. 164); metalo stulpų ir strypų aistringa geometrija? (p. 157); apleisto traukinio vagono šėtelis? (p. 125) ar vieniša skulptūra prie geležinės tvoros, ilgesingai žiūrinti tolyn? (p. 50)? Ar nesame visų šitų fragmentų rinkėjai ir surinktieji? Patiriantys pasaulį per vaizdinių detalę, esame kitų žmonių bei aplinkinio pasaulio patiriami per mūsų pačių fragmentuotą, bet daugiadetalę asmenybę.

Save ir mus apsupusį pasaulį patirame tik per fragmentą. Kezio menas atveria fragmento

grožį, siūlydamas mums vaizduotis visumą (kurios grožio mes, mirtingos būtybės, tikriausiai nepakeltume; čia prisimena atmintį išfotografavusios Rainer Maria Rilke eilutes: „Denn das Schöne ist nichts/ als des Schrecklichen Anfang, den wir noch grade ertragen./ und wir bewundern es so, weil es gelassen verschmäh’t./ uns zu zerstören...“).

Fragmentas: istorinės atminties nuotrupa ir akimirkos užsimiršimo detalė; grindinio užklotas didingo betoninio pastato ūgis (p. 17); metalinio tilto vidurkelėje įstrigęs vaikas (p. 72); senatvės kas vėjo malūnas, jauges ir postmodernistinio stiklinio pastato tūris (p. 105). „Sudvigubintas“ fragmentas: žmogus ir pastatas, veidas ir fasadas, akis ir langas. Danguje, virš kampuočių dangoraižių geometrijos, plūduriuojanti bažnyčia, paskendusi tarp medžių (p. 112), moters veidas, iškomponavęs senoviškoje interjero arkoje (p. 110), stikliniame dangoraižio paviršiuje susipynusios

įvairiausių pavidalų ir linijų šakos (p. 104), lango vitražą uždengianti veido nuotrupa (p. 71). Algimanto Kezio fotografija šioje knygoje vis labiau transformuojanti: vienas fragmentas tapatinamas su kitu, juos abu perkeičiant, išgaunant naują reikšmės atspalvį ir suvokimo spalvą. Stebinanti Kezio menininko galių archeologija: galia sulieti kelis vaizdinius į vieną, galia įlieti žmogaus veidą į architektūros detalę, galia prisijaukinti veidrodžiškai sidabrišką dangoraižių dangų, galia paregėti linijų skambesį ir atspindžio pokštą.

Kezio nuotraukos – kuriančios ir perduodančios namų modelius, gebėjimo būti šiame pasaulyje būdus. Šiame informacijos ir komunikacijos, susikertančių žinojimų ir gyvenimo stilių, skirtingų tikėjimų ir netikėjimų amžiuje, namai, apie kuriuos kalba fotografas, gali būti ir dažnųsų yra daugybės jėgų ir mechanizmų susikirtimo vieta: juose susipina ir kasdienio gyvenimo misterijos su akinančiomis apsipirkimo centrų šviesomis (p. 120), ir iškalbus žmogaus kūno žaismas (p. 91), ir griauančio bei statančio laiko nuotrupos (p. 53, 30), ir ateities vizijų apybraižos (p. 152, 153, 146). Namų vaizduose išvengiame tai, ko labiausiai tikimės iš savęs, ir tai, kuo tikime.

Kezio namai mieste. Miestuose. Kezio miestai ekatina mane mąstyti ne tik apie fragmentus ir nuotrupas, bet ir apie sąryšį ir priklausomybę. Kaip mes išgyvename ryšį tarp erdves, kurioje esame bei kurių vaizduojamės, ir savo gyvenimo įpročių bei vertybių? Kaip aš, jūs esame priklausomi nuo miestų, kuriuose apsiostojame? nuo gatvės, kuria rytas skubame į universitetą, darbą ar paprastai einame pasivaikščioti? nuo pastato, pro kurio langus žvalgome? Kokiais ryšiais yra mus susiję mūsų namų sienos, lubos ir grindys? Kokiu būdu namų vieta ir erdvė tampa mūsų priklausomybės ir identifikavimosi geografija?

Reginio žvilgsniu susidyla siena, langas ar šilagatvis – mūsų priklausomybės ir mūsų tapatybės fragmentai. Mūsų troškimas priklausyti (namams, miestui, gimtai ar įsūnytai vietai) kuria mūsų tapatybę, kuri Kezio paregima per miesto vaizdinį. Miestų įvaizdžiai cituoja mus, kalba apie mus, klystančius, bet gal visiška nepasiklydusius. Jie įstato mus į nesibaigiantį įvairių kultūrų susikirtimo scenarijų (jau minėtas Kezio pasaulio plotis ir gylis). Nūdienos miestas: ne tik kartoninės priemiestų dėtės, bet ir unikalios gyvo „downtown'o“ judėjimas, įsirekęs į veidrodinį daugiaaukščių stiklą, ne tik asfaltuoti greitkeliai, skubantys į apsipirkimo centrus, bet ir senos bažnyčios interjeras. Kezio fotografijose visada pabrėžiama „gyvoji“ miesto dimensija: judėjimas, švytinti detalė, savitas betono, metalo ir stiklo grožis.

Tad miestas – erdvė, atverianti sąryšio ir priklausomybės vietas bei įvaizdžius, kuriuos Kezy savo fotografijomis meistriškai mums parodo. Sąryšio erdvės ir vietos: žmogus ir pastatas, veidas, įrėmintas pastato, vienas pastatas, užlietas ant kito, etc. Kapinės ir bažnyčios, teatrai ir parkai, muziejai ir bibliotekos, bankai ir darbo biržos, kalėjimai ir barakai, aerouostai ir viešnamiai – miestas. Per miesto fizinius paviršius ir pastatus bendruomenė, kurioje gyvename, mus traukia ir disciplinuoja (disciplinuojanti kalėjimo ar beprotnamio architektūra), verčia mus išpažinti savo nuodėmes (išpažinties architektūra – bažnyčia), suteikia galimybę susidurti su valstybinių biurokratijų galiomis ir negaliomis (municipalitetas, paštas). Visuose miestuose ir institucijose įkoduotos ne tik mūsų

RASŪNAS

Aš nežinau, ar gerai...
Ir kas ką kaip pagalvos
Bet pasiilgau labai
Dievo žydrynės gilioms

Džiūškų kalvų žolės
Ir horizonto spalvos
Niekas atimt negalės
Niekas uždraust nevalios

Jų prisipildo širdis
Džiaugdamas ar verkdamas
Ar kai eilėraščių vis
Pakelia pačią save

Pakelia – taure aukos
Viešpatie, Tu pažiūrėk, –
Tuščias paviršius boluos –
Atspindžiu atspindėk

Aš nežinau, nemastau
Kas man rytoj atsitiks
Aš tik klausau ir laukau
Širdį pakeltą aukštyn

Širdį kaip skydą kovos –
Nieko dar nepraradai
Ant Žanos d'Ark vilavos –
Trijų lėlių žiedai

Prieš siautulingas gelmes
Žydi laukų lelija
... Jėzus manęs nepames
Viešpats manęs nepaliks...

Ko man reikia, Dangau? Pakylėjimo...
Pakylėjimo švento i aušrą
Kaip i rožės rados nutekėjimo
Kaip tikėjimo – laukt ir sulaukti

Pakylėjimo, šviečiančio, glostančio
Atspindinčio saulės ledynuose
Kaip ką tik konsekruoti Ostija
Ir atleidžianti, ir pamaitinanti...

Po audros... Atsilaukėme. Burėse
Kaip tinkle miega surištas viesulas.
Pakylėjimas... Denyje buriames
Jūra – tartum altorius po priesaikos

PO KOMUNIJOS

„Aš esu gyvoji duona, nužengusi
iš dangaus. Kas valgys tą duoną
– gyvens per amžius“ (Jn 6, 51).

Kaip žaizda mirtinoji
Pamažu prisipildo šilto kraujo,
Kaip gerumo pritvinksta meilės
žodžiai tarti

Kaip viltim patiklia
Maldos žodžiai iš sielos i lūpas
keliauja –

Taip ir Tu, Išganytojau, Jėzau,
Esi visas man ir many.

Būk toks geras many,
Koks esi kantrioje Tabernakulio
duonoje

Mano lūpom kalbėk
Tik Gyvenimo gyvo žodžius
Mano rankom užspausk
Juodą žaizdą Tėvynės kairiajame
šone,

Mano žvilgsniu paglostyk
Nulaužtom viršūnėm medžius.

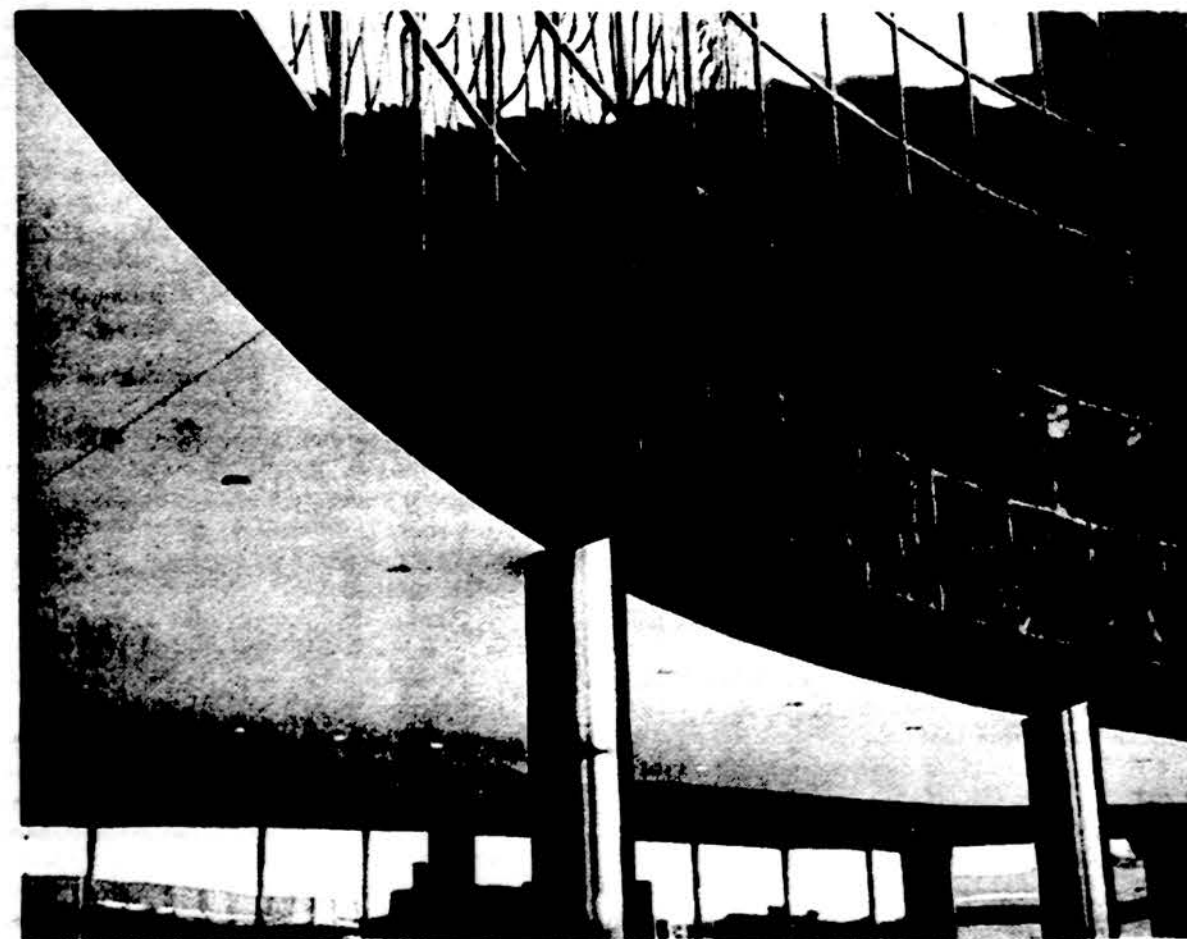
Būk gyvybė many,
Kad su šypsena žengčiau už groty
Ir negeltų manęs
Gyvatynas spygliuotų vielų
Tik motulei, prašau,
Neatimk savo kryžiaus paguodų
Nepadaugink ir taip jau gausių
Jos žilųjų plaukų – – –

Ant kalvų – aidas
Slėniuose – rasa

Mano ilgesys
baltesnis už jus,
vandens lelijos

Mano meilė
raudonesnė už jus,
žemės rožės

Jėzau!
Ar jau aušta?...
Trokštu...

Algimantas Kezy

Iš serijos „Cityscapes II“

iluzijos, viltys ir baimės, bet ir socialiniai bei kultūriniai santykiai, mūsų bendruomeninio gyvenimo habitus. Miestas – kaip *leapac* vėcu, asmeniškai išgyvenamas ir socialiai kuriamas erdviškumas.

Kiekvienas miestas projektuojamas į mus savo kultūrinės vertybės ir tikėjimus; kiekvienas iš mūsų išgyvename miestą kaip savo vertybių ir tiesų išbandymą. Miestas mums yra vieta, kur idealai ir ideologijos įgyja konkretias formas, kur kultūriniai patyrimai ir veikimai įsirašo į mūsų kasdienį buvimą. Miestas – kaip reikšmų kupina erdvė, kaip scena, kurioje vyksta mūsų gyvenimo dramos ir komedijos: moteriškas manekenas, netikėtai įsipykęs į apverstą namo audinį (p. 159); nedailūs žmonių šėteliai geometrinėje stulpų, linijų ir žviesų trigonometrijoje (p. 139); moters veidas sienos arkoje (p. 110); suskaldytas fotografo atspindys langų vitražuose (kūno fragmentai? p. 106) vaikų galvos, tarsi iš kokios dangaus sukūtybės žvelgiančios į apčiuojamą komponuotą skubančių

jų būrį (p. 102); besiilsintys batų valytojai, tapę sieninės freskos fragmentais (p. 78). Judėdamas nuo vaizdinio prie vaizdinio, fotografas paverčia miestą knyga: kiekvienoje fotografijoje susitelkia įvairiausių miestiečių reikšmų linijos, skirtingi miesto įvaizdžių ritualai. Fizinis miesto paviršius tampa žvelgiantis atmintimi; ir atvirkščiai, atmintis paverčiama mūsų apgyvendintu, išgyvenamu ir gyvenamu miestu.

Iš Kezio knygos matyti, kad miestas gali būti spontaniškas ir nuolat besikeičiantis, ne vien tik grėsmingas ir grasinantis, kaip dažnai lietuvių fotografijoje. Miestas kaip begalinis skirtingų erdvių ir paviršių išgyvenimas, miestas, kurio gėlmėmis srūva globalinės žmonių, informacijos ir idejų veramės. Galima teigti, kad daugelis Kezio nuotraukų atveria šio besibaigiančio amžiaus miesto erdviškumo atvaizdą; fragmentuotą ir fragmentuojantį, homogenišką ir homogenizuojantį, atvira, bet sykiu siekiantį įtraukti ir uždaryti savyje er-

viškumą (prisimena eilutę „...tai uždaryk mane, tėvyne, savyje...“ iš garsios Atgimimo laikų dainos Justino Marcinkevičiaus žodžiais). Šitokia žmogiškos miesto geografijos gramatika ir sintaksė.

Tokios mintys apie naują Kezio knygą. Vartant *Cityscapes II*, norisi mąstyti ne tik apie mūsų laikui būdingą, mūsų gyvenimo praeinamumą (apie tai autorius iškalbiai samprotauja savo įvade), bet ir mūsų buvimo erdviškumą. Laikas praeinantis, erdvė tik besikeičianti; amžinybė gali būti regima kaip knyga, kurios puslapiuose – besikeičiantys erdvių pavidalai (belaikiai ar virš laikiai). Laikas įkalbinantis, erdvė išlaisvinanti. Kezio knygoje toji erdvė – ne hedonistinė namų žaislė, pripildyta individo aistrų (o mes savanoriai kaliniai, įsikalinę tuose fiziniuose plotuose), bet mūsų patirties ir mūsų amžinybės veidrodys. Erdvė – kaip buvimas. Miestas – kaip fotografija. Namai – kaip mūsų vilčių ir fantazijų nuotrupos.

Zino Kazėno tapybos paroda

Zino Kazėnas

Tapyba yra viena iš daugelio fotografu ir dailininko Zino Kazėno „aistrų“. Dvi visiška savo prigimtimi priešingos kūrybos formos sutelpa ir, papildydamos viena kitą, puikiai dera viename asmenyje. Astrus fotografu žvilgnis leidžia įžvelgti bei grožėtis gamtos sukurta natūralia spalvų, šviesos, šešėlių ir formų harmonija. Tapyba leidžia išlaikyti dvasinę pusiausvyrą – jos dėka stebėtojas virsta naujos

realybės kūrėju, paklūstančiu tik vidiniam harmonijos ir polekio balsui. Todėl visa Zino Kazėno tapyba – tai spalvų ir formų žaismas, sukuriantis vizualiai estetišką ir dekoratyvų vaizdą. Šioje parodoje eksponuojama dalis Zino Kazėno tapybos, sąlygiškai pavadintos „Drugeliai ir kiti skraidantys objektai“. Jūs rėša vienas motyvas (vabzdys), turintis apibrėžtą įvaizdį mūsų

suvokime – tai trapus, lengvas ir grakštus vienadienis sutvėrimas. Šis įvaizdis ir yra Zino Kazėno tapybos darbų tema. Keliais, atrodytu, spontaniškais teptuko ir menteles brūkštelėjimais sukuriamas lengvo mirgėjimo, plevėnimo išpušis. Dar pora prisilietimų teptuku, sukonkretinant kai kurias detales, ir abstrakti dažų masė „atgyja“ – igauna atpažįstamas vabzdžio formas.

Nedažnai galime išvysti tapybą ant juodo pagrindo, kurį nėra labai lengva „įvaldyti“ ir priversti „tarnauti“ bendrai vaizdo estetikai. Zino Kazėno miniatiūrose spalvingų abstrakčių akcentai sužiba, tarsi iš tamsos ir šviesą besiveržiantys drugeliai. Sumonutos ir didelės panto, jos virsta dekoratyviu spalvomis ir ekspresyvia dinamika alsuojančiu interjero akcentu, kuriame „plazda“ apie tūkstantį įvairių vabzdžių.

Zino Kazėnas

Zino Kazėnas

Lietuviškos knygos šventė

(Atkelta iš 2 psl.)

vartai“. „Vaidilos“ teatro aktorai vaidino fragmentus iš Justino Marcinkevičiaus dramos „Mažvydas“.

Tą patį dieną Vilniaus universitete buvo atidaryta didelė retų knygų paroda. Svarbiausias jos eksponatas – Mažvydo *Kateizmo* autentiškas egzempliorius. Dvi dienas Nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje vyko Mažvydo skaitymai. Vilniaus

* Fotomenininko Zino Kazėno, kurio darbus geriausiai pažįstame iš Atgimimo laikotarpio (pvz., priešais šalmuotus ir ginkluotus sovietinės milicijos eiles jaunuosius švytinčių veidų kelia trispalvę), tapybos darbų paroda atidaryta šiandien, šeštadienį, sausio 18 dieną, 7:30 v.v. Lietuvių dailės muziejuje. Lemont, Illinois, kartu su Atgimimo Kėzio fotografijų paroda.

universiteto, Lietuvių literatūros ir tautosakos, kitų institutų mokslininkai skaitė pranešimus apie šėiolikto ir vėlesnių amžių Lietuvos rašiją. Konferencijos metu veikė jubiliejui skirta tarptautinė paroda. Bibliotekoje atidengtas skulptoriaus Gedimino Jokūbonio sukurta Martyno Mažvydo paminklas.

Šiuose ir kituose renginiuose dalyvavo daug svečių iš Vokietijos, Estijos, Ukrainos, kitų šalių, o taip pat JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros tarybos narys, Mažvydo *Kateizmo* minėjimo komiteto JAV-ese narys Dalia Anyšienė ir to paties komiteto narys Jurgis A. Anyšas.

Jubiliejiniai renginiai Lietuvoje ir užsienio šalyse tęsis kone visus metus. Kultūros suvaziavimas, skirtas pirmajai lietuviškai knygai, o taip pat tarptautiniai Mažvydo skaitymai. Numatyta tarptautinė knygų paroda – mugė. Jubiliejui skirtos parodos bus surengtos Kauno viešosios bibliotekoje, Klaipėdos universitete,

Mažosios Lietuvos muziejuje, Klaipėdoje. Raginame numatyta pastatyti paminklą Martynui Mažvydui.

Jau išspausdinta ir dar bus išleista knygų, skirtų jubiliejui. Išleistas Dominyko Urbos parengtas Martyno Mažvydo raštų žodynas, Juozo Tumelio Martyno Mažvydo bibliografija, A. Volano *Rinktiniai raštai* ir kiti leidiniai. Leidykla „Baltos lankos“ anglų kalba gražiai išleido Sauliaus Žuko knygą *The First Lithuanian Book and its Cultural Context*. Kad ši knyga būtų prieinama užsienio skaitytojams, ji įvesta į Internet'o tinklą. Kultūros ministerijos leidybos skyriuje, pranešė, kad šios knygos 400 egzempliorių netrukus bus išsiųsta į Čikagą, ir per JAV LB Kultūros tarybos narynę Nijolę Martinaitę-Nelsoną ją galės gauti Amerikoje gyvenantys tautiečiai. Į Čikagą taip pat bus išsiųsta 100 egzempliorių Mažvydo *Kateizmo*, autorių kolektyvo paruošti istorijos metmenys *Lietuviška knyga*.

Balys Auginas

Nuoširdžių linkėjimų kūryba

Kai Dirvonienė nubunda vėly Naujų metų rytą, ji pastebi, kad be jos – visos lovos nieko gyvo nėra.

– Tik tu ir netikiu, – sako jos dar miglota sąmonė. – Negi esu vėl netekėjusi mergelė? Išlipdama nustemba, kad vietoj pažamos ji dvi vakarykštį gorsetuką, o prie lovos raitos šaltų numesta kojine. Antrą ji atranda ant laiptų, leisdamasi žemyn į svečių kambarį.

Sofoje pasilikas, ant nugaros išsitiesęs, užsimetęs švarką, laimingai knarkia vyras. – Kelkis, Stasy, – Dirvonienė purto vyro koją – ta, kuri su kojine, nes kita – visiškai basa – išsisi ant kilimo.

Stasy Dirvonis nenorom praveria užkurtas akis ir apsidairo. – Tai ką, nepatįsi? Ir kurių galų čia įtaisai su kostiumu ir su kaklaraistiu, kaip kiaušulė nuvirtę ir susiglamžę?..

Dirvonis labai rimtai galvoja, neįstengdamas suprasti, ką jis daro ant sofos apsiropkęs. Tikriausiai, trumpam prisėdo atsipūsti, ir miego angelėlis svajingai pakio pagalvę...

Bet Dirvonio nepaimsi – ne tam jis aukštaitiško būdo.

– Tai, vadinasi, norėtum mane Adomelio kostiumuku atstraisti, širduk, a?

– Tu tikras vėplavė: nugulėjai skruostą. Pagalvės siūlai įsirežė į apdelsius skruostus. Atrodai, kaip bomas! Kad man pakeistum šį apdelsytą kaklaraistį! Užsiikiš labiau marą ir raštuotą, kad pridengtum savo istinusią asmenybę, – pataria rūpestinga žmona.

– Tik jau ne tą, kurį dovanojai Kalėdoms! Ana tai visai sprogdina žmogaus asmenybę, – atsikerta Stasy ir žiūri į patį.

O pati – susišiaušusi, išblykusi, patinusiom lūpom, pajudusiais poakiais.

Kai Dirvonis bando atsistoti, pajunta, kad visas kūno centras susirinko į galvą – ir ji sunki, kaip Puntukas.

– Oi, galva, galva... – sudejuoja jis. – Žinau, žinau – atkerta žmona, – juk galva visada buvo silpniausia tavo kūno vieta. – Pora alkanzelcerių pataisyti gyvenimą – guodžiasi Stasy.

Ir kai vonios kambaryje, spintelėje ieško magiško „alkanzelcerio“, vietoj magijos atranda tuštiką vietą.

– Ei, Barbut, jau tu, niekadėja, surijai viską? – pikta šaukia žmona.

– Ar patėlai, – karingai atsisauna anoji – gi per Kalėdas pats suvartojai paskutinę! Ar jau nebeatmeni? Sakiau, kad tavo galva nė sudužusio puodo neverta!

Dirvonis apsilaužo kaip katinas savo suakuliusias lūpas ir nežino, ar tėti kova Naujųjų metų dieną, ar pradėti žiemet žadėtą taikos laikotarpį. Juo labiau, kad ir smegenys tokie tingūs, ir mintys – kaip šaltiena drebučiuose.

Ir kad mintys judriau galvoje begiotų, jis nutaria save apnuodyti su pora aspirinu. – Vis šis tas... – guodžiasi. Ir užgeria šaltu vandeniu.

Nefinis, ar nuo tablečių, ar nuo šalto vandens, bet akys plačiau praiveria ir kūną perbėga gaivalingose srovė.

– Paskubėk, – vėl stumdo žmona, – kaip ir pernai ponis Keraitienė kvietė pietų antrą valandą po vidudienio. Greičiau skubis pernyktę barzdą ir tvarkykis, nes ir aš noriu susitvarkyti.

– Ar tu tvarkysies, ar ne – vis tiek tavęs jau niekas negalės pakeisti ir geresnę pusę! – igelia Stasy. Ir, kad negirdėtų atsako – įjungia elektrinį skustuva...

Prie durų kažkas visa jėga užgule skambėti.

Dirvonis keikdamasis skubiai užsitraukia švartus baltus marškinius ir, vilkdamas žemę petnešas, skuba prie durų.

– Sveiki! Su naujais, su linksmiais, su laimingais! – spaudžia dešinę Šilinis.

Tai Dirvonio kaimynas, gyvenantis už kelių gatvių sankryžos.

– Gerai, bičiuli, kad sutikai paimti su savo mašina. Vis sutaupeisiu benzina.

Dirvonis labai sunkiai galvoja. O Šilinis juokdamasis nusivėlia palta, eina prie sofos. Dirvonis niekaip negali atsiminti, kad būtų žadėjęs paimti Šilini pas Keraitius.

Pasitikrinimui jis diplomatiškai stengiasi išnarpioti problemą:

– Mes tai važiuojam pas Keraitius. Tai ir tu kvietas?

– Žinoma, juk tu pats kvietė. Ir sakei, kad savo mašina nuveši! Ei, Stasy, kad tau būtų aiškiau – ar neįpiltum svečių naujamečių lašų atsigavimui?

Dirvonis jau skambina buteliais ir stiklais. Ir savęs neužmiršdamas pila pilnus stiklus. Kai jie nugaria, Dirvonis dar vis negali sumesti, kas kvietė Šilini pas Keraitius – ar jis, ar pati ponis Keraitienė.

– Tai sakei, ir tave kvietė ponis Keraitienė pietums? – primygtinai stengiasi išsiaiškinti iškilusią problemą.

– Turbūt kvietė, nes per sutikimą mes dvilyktą valandą kartu šokom ir dalinomės linkėjimais, nurydamas gurgėnį, aiškina Šilinis.

– Ką čia poetizuoji – dalinomės. Sakyk puolei visu viengungio iškarti. Aš gi žinau patį...

– Ką tu čia „su iškarti“? Toks ir iškarti – jei tik norėjau, tuoj būčiau vedęs! Bet aš labai rimtai žiūriu į vedybą. Susijungim tik lūpom – kad naujametiai linkėjimai išsipildytų. O kad ponis Keraitienė graži moteris – tai, žinoma, dar labiau linkėjimams padeda! Na, ir mano kaip viengungio akcijos pakelia! – ūpingai pakelia save Šilinis.

O jau jam ir akys ėmė blizgėti. Tuo laiku Dirvonienė iš vonios šaukiasi pagalbos. Suknelės užtrauktą sutvarkyti.

Grįžęs pas Šilini jau su uždegtom petnešom, paristų kaklaraistiu, Dirvonis sako:

– Tau gerai, brolau, kad nevedei. Viengungi visi mėgtai ir įvertina. Štai ir Naujųjų metų pietums kviečia. Va, ir dar aš pats tave su savo mašina nuvešiu! Garbingai!

– Kad, tiesa sakius, aš net nežinau, kur savo mašiną palikau. Dabar neatsimenu, kur vakar pastačiau...

– Aha... O aš, matai, šito malonumo negaliu sau leisti. Nes vedęs. Bandyčiau tik, tai... (ir čia jis susigriebia). – Matai, juk žmona – tai vizitinė kortelė. Štai, va, nubėgus viršun – suveržiau, kad gerai atrodytu. Užtrauktą užtraukiau, kad nesimatytu per daug geros mitybos ženklų. Kad žmona gerai atrodė, tai ir aš laimingas, nes kas kitas jai tą gerą gyvenimą parūpina, jei ne vyras?

Likimas panorėjo, kad kaip tik šiuo metu išsipačiusi namų šeiminiškė visos savo

didybės nusileistų laiptais.

– Ooo, ponas Šilinis – tiesia ji ranką. – Tai, girdėjau, važiuosime kartu?

– Aš jį vežu... – patvirtina Dirvonis, dargi pirmu bakstelėdamas krūtinę. – Kas man... O Šilinis (kaip ir kiekvienas viengungis) moka išnaudoti progą: pakšteliu galantiškai į Dirvonienės skruostą, nes anoji savo dažytas ir akaudantias lūpas nusuko šalin.

– Su gražiausiais, ponis, ir laimingiausias, iela ponis – džentelmeniškai apsiukia. – Kaip kvepia jūsų garbanos!... – patetiškai nudeklamuoja, lyg viduramžių trubadūras.

(Dirvonis stulpa pakelia akis, ir visa jo išraiška tampa labai rūgšti...) O Dirvonienė pasijunta kaip Mona Lisa. Stengiasi, kiek įmanydama, žaviau šypsotis, nors akių vokai, išsitempusios lūpos ir veržia, ir neleidžia.

„Vis nuo tų vakarykščių gausių linkėjimų“ – galvon nenorom šauna mintis.

– Tai gal ir man, vyrai, įpilsit? Sudausim stiklus už šviesią atėitį, kad ir skambėtų...

– ...kaip varpeliai širdyje per visus metus, – užbaigia trubadūras Šilinis.

O jo akys vis daugiau ir daugiau spinduliuoja...

– Man, Stasy, manoj absinto su ledais... Ne, ne, geriau su šaltu vandeniu.

Ir vyras, kuris apie gėrimus sukausi kaip vijurkas (tai jo mėgiamiausia sritis), galantiškai jai patiekia:

– Štai, brangi, angelams – angeliški gėrimai... – norėdamas pataikyti į Šilinio pėdas, nusmailina vyras.

– O kaip tavo galva? – priimdama iš vyro rankų stiklą, klausia su pabrėžtu rūpestingumu.

– Kokia galva? – nustemba Dirvonis. Ir išplečia akis.

– O, aš ir pamiršau, kad tokiais dalykais tu nesirūpini, – kandžiai šypsodamasi, su nuodutu nuoširdumu sako malonioji namų šeiminiškė.

– Juk tiesa – nėra reikalo rūpintis apie nesamus dalykus, – ipila ji nuodų į pokalbį, moterišku igudimu pereidama iš Mona Lisos charakterio į Lukrecijos Bordžia nuotaką...

Lyg pajutęs nemalonų skersvėį, Šilinis taktiškai: – Na, kaip patiko Naujųjų sutikimas?

– Po dvilyktos sučiupo mane Masaitis koridoriuje ir kad griebe į savo meškinę glėbį – kone visus šonkaulius sulaužė, – sako Dirvonis ir ima tikrinti savo raumenis.

– Ką čia tikrini – juk nėra sulaužytų kaulų, nemiegotum taip laisvai ant sofos, – juokiasi žmona. – Tik gal yra suminkštėjusių kaulų – sukikena.

Gerimai po truputį ima veikti visų nuotakas.

– Taigi, – tęsia Dirvonis, – kad čiupo, o aš atstūpamas nuo jo. O jis tik beria kaip žirnius „su naujais metais, su gera laime...“ O tu, – sakau, – jau trečią kartą man kelią pastoji ir sveikini. Gi jis, nė kiek nesumišęs, atsauna, – girdi, nuoširdžių linkėjimų niekad nėra per daug, tamsta... ir lyg įsibėdėjęs, nudilino iškarti kitos aukos.

– Bet, Stasy, matiau pats, kažkokį blondinę turėjai pasigavęs... Kokius penkis kartus sveikinau (suskaiciavau) ir vis papt į lūpetus...

Šilinis kvatojo, o Dirvonis pilstė į stiklus.

– Kokią blondinę? – susirūpino Dirvonis.

– Ar tą lieknąją, su vakarine suknią?

– Ir su gerokai iškirta dekolte, gražiom kojom...

Šilinis skaičiavo visus teigiamus blondinės priedus, įskaitant ir tą didelę suknėlę iškirtę...

Dirvonienė tik šypsojosi – kaip niekur nieko. Reikišia – nepavydži!

– Ak, jū vyrai, jū kiekvienas stjonas gali

valdyti. Kiekvienas dažytas plaukas gali susukti ant savo mažylio pirštuko...

– Bet, brangi, Šilinis tiesa sako – nuoširdžių linkėjimų niekad nėra per daug! Ar ne? – kreipiasi Dirvonis į Šilini.

– Aš to nesakiau, tai Masačio žodžiai, – ginasi kaip Judas Šilinis.

– Ak, tiesa, – išlenkia savo stiklą Dirvonis su tokia nuotaka, tartum kas būtų jam durklą į nugarą suvaręs...

– Na, tik neapsigėrk iki laiko, – perspėja žmona, – mūsų gyvybės gali būti pavojus. Turint tokį pilnai linkėjimų prikimštą vairuotoją, svyruojantį nuo išgertų laimės taurių... Ponai, jau laikas...

Mašinoje Šilinis įsitaisto užpakaly Dirvonienės. Pasilenkęs kužda ir nenutraukia su ja pokalbį.

– O, žinot, ponis, prisimenu, linksmiausias Naujųjų metų sutikimas buvo gerokai prieš kokią penkiolika metų... Laikas, matote, šuoliuoja greitai.

– Pats tada buvai ne senbernis, o dar neusitūpėjęs vištukas – savo nuomone pateikia viešumai Dievonis, labai laisvai besijautias prie vairo.

– Tu geriau žiūrėk kelio. Nesikišk į mūsų pokalbį, – užstoja Šilini žmona.

– Tai kaip ten buvo? – pasidomi.

– Na, gerai jau gerai – liek tuos savo atsiminimus. Irgi mat maitinukai – ir dar pašildyti... nuburba su paskatiniu Dirvonis.

– Žinot, – tęsia Šilinis, – buvome jauni, smagu... O tada laiką labai gerai praleidome... Va, susidūrė linkma gaujelė – visi jauni...

– Jau girdėjom, jau girdėjom – linkami ir nevedė... – vėl įsiterpia neiškentęs Dirvonis. Bet žmonos perspėjimo ryškė vėl nuplaka Dirvonį.

O jis negali susilaikyti:

– Go ahead, na, atverk jau savo širdį. Tik nemeluok, o atvirai...

– Taigi, tęsia Šilinis, – turėjom „gerą dėmą“ – atvykimu metais čia tremty taip būdavom įpratę sakyti! Čėsas, tai atvirai prisipažinsiu, buvo jau vėlokas. Ką tik apleidome čirliuonietį pobūvį – naujųjų sutikimą – ir susimėtam pas tokį ansamblietį Valdoka. Jis gyveno gėrame kvartale tada. Turėjo braižytojo amatą, žodžiu, buvo neblogai įsitaęs...

– Ar tu pasakoji savo draugo biografiją, ar kalbi apie Naujųjų metų sutikimą? Noriu girdėti apie nuotakas, linkėjimus, o tu... – Dirvonis vėl išloka iš vėžio.

– Gerai, gerai, aš tik norėjau įvesti į rėmus, kaip Mopasaną... Na, tai sakau – čėsas jau buvo vėlokas, jau gerokai po vidurnakčio, bet nuotaka – vaje, dievuliukai – toji nuotaka pas visus žydėdė žydėjo... Lyg tie kalėdiniai žiburėliai švietė, lyg jaunystės naktigonų laurai...

– Mesk tu tą kaizietišką sentimentumą, Nedeklamuok, – suargia vėl vairuotojas, lyg jam į bėsmą piltų vandenį...

O žmona jau stiprokai ir nuoširdiai bakstelė alkūne į šoną:

– Tu geriau žiūrėk slidaus kelio. Nutilk pagalvą... Leisk žmogui išsikalbėti. O ir snaginti jau ima...

Šilinis įsimekėja nutūtučia toliau:

– Užvaldėm, vadinasi, Valdoka butą – nesivarėm. Kaip kam patiko... Tiek tik atsimenu – kad, kai pabūdau ir ėmiau draugų iškirti – cha-cha-cha... sukikeno jis. – Žinot, kaip Dievą myliu, vienas su bėtais dainuodamas šeiminiško lovon įvirtu, kitas – pro langą iškilo galva kažką linkiodamas niūniavo. Trečias vėl, pavirtęs po stalu deklamavo.

O aš – įlindęs šeiminiško vonion džindžerėlą triūbinau... Cha-cha-cha... Na, sakysit ne linksmi laiką praleidom?

– Visai muzikaliai, visai muzikaliai, – sutiko apatiškai Dirvonienė.

– Kažką jau čia būsi nutylėjęs, žaltų... – nušvilpęs pastatė tašką Dirvonis.

– Sniego rūkai tirštėjo. Mašina lėtai kapetėsi pirmyn. Staiga, pažvelgusi priekin, žmona rikteli:

– Suk į kairę, į kairę, Stasy... būtum pravažiavęs...

Sustabdes prie šilgavio mašina, Dirvonis nerangiai paliko vairą, ir visa trijulė sugužėjo prie Keraitių durų.

– Su naujais! Su šviesia laime!

Šilinis ir čia nesnaudė: apkabino ponį ir gerą minutę buvo užimtas su linkėjimų perdavimu.

Neiškentęs (gal ir pavydo veikiamas) Dirvonis išlindo su patarimu:

– Paskubėk, paskubėk... Sakau, tie viengungiai... Nauji metai praeis, ir mes čia negyvi sušalsim! Ei, neišdailink visų linkėjimų, palik truputį ir kitiems!

Kai Keraitis čiupo Dirvonienę, Dirvonis rikteli: – Na, ateina ir mano eilė!

Viduje skambėjo juokas. Visi puolė prie atvykusių. Vėl naujametiai sveikinimai, glėbėjimai...

Kai Dirvonį pasiėmė šeiminiškė, jis tuoj užvedė intymią vyrišką kalbą:

– Tai gal ir tu su manim alkanzelcerio pirma, o paskui aš tau užtaisyau atsigavimui suplakinti? – Ir jo užtinusios akys ir išpurts veidas švietė nuoširdumu.

Besirdama po užinčius svečius, Dirvonienė išgirdo dviejų ponių pokalbį:

...tuo tuo laiko ir nebeinu į viešus naujametius sutikimus. Žinote, mielaisioji, kur tau; suvelė visą šukuosena, niekėsa, girtas aplaistė mano naują suknelę, girtas veda šokti, visas kojas numindžiojo, ant nuošaudu, kaip arklys lipa. O, žinote, koks jausmas, kai tau kažkoks tipelis ant nuošaudu šoka... Ak... Ir vis kas minutę lenda bučiuoti! Su nauja laime dalintis! Kur, brangi ponis, ir pasidėsi! Nėra kur. O čia ir visa publika pilna linkamybių! Ak, jokios tvarkos... Net dar prieš dvilyktą visi jau buvo nusitaę... Net pats rengėjų veiksmas, kai norėjo pasakyti naujametį žodį, ir tas staitojęs judino judino lūpas ir...

... nuvirtu po stalu?

– Ne, ant stalo į daržovių mišinį. O kai jo veidą apvalė, tai atsigavėlėjęs, kad rikteli: Nu... tai... su...lik...suNau...nau...naujais...

– O ką publika? – teiraujasi pašnekovė.

– Brangi, tokia pat ir publika!

– Nuoširdžių linkėjimų, ponios, niekad nėra per daug! – sarkastiškai šyptelėjo Dirvonienė. – Ponios, juk gyvename tik kartą! Pasibaigs šventės, ir ateina kasdienybė. Vėl kova už būvį, kurioje taip reikia laimėti!

– Laimingų ir linksmų! – Kažkas šuktelėjo įsismagines ir po parankę nusivedė Dirvonienę į rūsi, kuriame jau daugelis supos šoktyje ir linksmi kvatodami daužė linkėjimų pilnus stiklus!

Naujųjų metų pietūs virė, burbuliuojo ir kvepėjo laime. Visi tikėjo gražia ateitimi.

Lauke smarkiai snigo. Pustė. Diena geo. Pati pirmoji metų diena.

– Po šimto kalakutų, kaip metai greitai ima sent! – Jau gerokai garuodamas ir išradęs tvirtino Dirvonis, Kažkodėl įvolgdamas besokanties su kažkokiu jaunu vyriškiu žmonos pusėn.